

Cesta vede vpřed

aneb

Mladí ochránci přírody (MOPíci) hledí do budoucna

V České republice je asi 1 milion dětí ve věku základní školní docházky. Podle průzkumů má v této věkové kategorii kladný vztah k přírodě přibližně 71% dětí. A právě ty jsou našimi budoucími členy a příznivci.

Proč vznikl tento spisek

V září 2003 jsme s použitím mnoha různých pramenů podrobně zmapovali aktuální stav našich MOPíků - jak kolektivů, tak i jejich členů. Po této poměrně pracné revizi (která má navíc tu nevýhodu, že se situace neustále mění), následovala vcelku logická otázka „a co dál?, jak se budeme a chceme dále vyvíjet?, kam vlastně chceme směřovat?“. A právě proto jsme se pokusili v tomto spisku nastínit alespoň nějakou perspektivu naší společné cesty. Záměrně „to“ nenazýváme strategií, generálním plánem rozvoje, výhledem do pátého tisíciletí, ani nijak podobně vzletně, přesto si ale myslíme, že by si z „toho“ každý mohl „odnést“ alespoň hrubou představu, co nás čeká a jaké jsou tedy naše společné cíle.

Smyslem celého snažení určitě není příprava podkladu pro jednání jakéhokoliv orgánu, kde by byl materiál rozcupován, předělán či jinak okleštěn lidmi, kteří problematice mnohdy nerozumějí či sledují jiné cíle. Navíc buďte klidní, nechceme zplodit filosoficko-prognostický traktát nečitelný pro normální lidi a proto budeme co nejstručnější (někteří však jistě budou namítat, že až moc...).

A vůbec: Potřebujeme nějaký dlouhodobý společný cíl?

- ◇ Ano i ne
- ◇ Myslíme ale, že než chaotické tékání izolovaných kolektivů (tj. „žít ze dne na den“), je lepší sledovat nějaký cíl
- ◇ Pokud bude tento cíl atraktivní pro většinu, je to ideální, protože půjdeme jedním směrem
- ◇ A pokud ne, není to tragédie. I tak lze žít
- ◇ Žádná vize není neměnná, vždy jsou nutné úpravy podle vývoje nás i okolí
- ◇ Proč to tedy nezkusit?

Tak předně, co vůbec jsme?

1. Spojuje nás kladný vztah k přírodě
2. Mopíci jsou nejen děti a mládež, ale i všichni dospělí, kteří se činností v těchto kolektivech věnují
3. Ne vždy jsme velcí přírodovědci, ale snažíme se všem Mopíkům umožnit poznání přírody v co nejširších souvislostech

4. Nechceme, aby z dětí vyrostli jen budoucí odborníci - přírodovědci či ekologové, ale chceme pomoci vychovat normální lidi, kteří si po celý svůj život zachovají úctu, pochopení a lásku k přírodě a životnímu prostředí a kteří se nebudou za svůj vztah stydět
5. Aby se nám to povedlo, vítáme při uskutečňování tohoto cíle spolupráci všech se zájmem o přírodu

Jaké jsou naše přednosti

1. Hlavním zaměřením oddílů je bezesporu poznávání přírody a budování vztahu k ní, nevyhýbáme se však ani jiným oblastem lidského konání
2. Nabízíme aktivity všem zájemcům s kladným vztahem k přírodě bez ohledu na to, zda jsou odborníci či laici
3. Jsme členy Svazu, který se na různých úrovních aktivně zabývá řadou problematik z nám sympatické oblasti přírody
4. Máme přímočarou organizační strukturu bez zbytečných mezičlánků a proto také minimální byrokracii. V rámci jednotlivých programů poskytujeme Mopíkům maximální podporu
5. Naši činnosti se mohou účastnit zcela různorodé kolektivy, nebráníme členství ve více organizacích, máme minimální nároky na organizaci a vnitřní tradice Mopíků
6. Nemáme vazbu na státní struktury (školství, SVČ,...), ale nikomu ve spolupráci s nimi nebráníme
7. Pracují u nás poměrně volné (neformální) pracovní týmy - např. lektorský sbor různých kvalifikačních kursů, krajští koordinátoři soutěží, hodnotitelé fotosoutěže,...
8. Většina našich celostátních aktivit je otevřená k účasti pro všechny zájemce

Co nás však může ohrozit

1. Rozbroje a neshody na různých úrovních Svazu (KDM, SMOP, CDM, ÚVR, ZO, ČSOP,...)
2. Odchod klíčových osob - z oddílů, ze základek, které pracují s dětmi, z CDM, z komisí, z lektorských týmů,...
3. Ukončení finanční i morální podpory MŠMT
4. Ostatní spolky (ČTU, ATOM, Junák,...), jestliže nabídnou zajímavější činnost a podmínky pro kolektivy

Jaké máme slabiny

1. Roztříštěná či nedostatečná kvalifikace (vedoucí, hospodáři,...)
2. Málo činností na krajské (popř. celostátní) úrovni - ta je v některých regiorech báječná, jinde zase nulová
3. Ve své činnosti se málo hlásíme k Mopíkům
4. Centralizovaná organizační struktura (Mopíci ↔ SMOP v Praze)
5. Nechuť Mopíků k přílišné jednotě, uniformitě,...

Náš dlouhodobý cíl

1. Pochopení Svazu specifík Mopíků a z toho plynoucí maximální samostatnost této oblasti v rámci Svazu
2. Rádi bychom, aby více aktivit vycházelo z oddílů, regionů a méně z CDM
3. Chtěli bychom, aby se na jednotlivých celostátních projektech pro Mopíky podílelo cca 20 osob. Nemyslíme zaměstnance - lépe nadšené dobrovolníky, i když odměna za konkrétní práci není vyloučena
4. Snažme se dostat s Mopíky do sdělovacích prostředků - místních i celoplošných
5. Stálý nárůst počtu členů
6. Nabídněme aktivity pro všechny věkové kategorie dětí, mládeže i dospěláků (zejména těch kteří se zabývají další prací s MOPíky)
7. Chceme, aby se dětem v oddílech líbilo a chodili do nich déle než rok či dva. Rádi bychom, aby průměrně dítě chodilo do oddílu alespoň 4 roky.
8. Chceme získat více odborných týmů (pracovních skupin)
9. Chceme zachovat a zlepšovat dosavadní systém kvalifikací vedoucích a ostatních pracovníků
10. Rádi bychom více a zřetelněji využívali systém morálního oceňování dlouholetých činovníků Březovými lístky
11. Mopíci by měli být příležitostí k přírodovědným aktivitám u ostatních dětských spolků
12. Chceme si vyjasnit vztahy s okolím:
 - * spolupráci s jinými spolky
 - * roli ve střešní organizaci ČRD M
 - * kontakty se zahraničím

Jak bychom na to měli jít

- ◇ nejvyšší význam má kolektiv Mopíků, vše ostatní mu bude podřízeno jako servisní zázemí
- ◇ vedoucí Mopíků, jako jeden z nejvýznamnějších výchovných prvků, musí mít od všech ostatních maximální podporu
- ◇ na Mopíky bude výrazně směřován tok metodických, presentačních,... materiálů
- ◇ každý organizační stupeň je povinen pomáhat „nižším“ složkám
- ◇ zvýšená pozornost bude věnována zapojování 14letých (a starších) do veškeré činnosti
- ◇ v každém kraji bude pro Mopíky solidní zázemí
- ◇ v každém okrese by měl být alespoň jeden kolektiv MOP
- ◇ veřejně presentovatelné výsledky celoroční činnosti Mopíků (např. výroční zpráva, internet) budou samozřejmostí na všech úrovních
- ◇ i nadále budou vycházet Juvy jako významná metodicko-organizační pomůcka
- ◇ dopracovaný a jednoznačný kvalifikační systém bude přitažlivý pro všechny pracovníky

- ◇ nebudeme uzavřeným spolkem (většina aktivit bude otevřená)

Cesty k naplnění společné budoucnosti

1. Kolektiv Mopíků

- * kolektiv by měl mít víceletou činnost (a tím i tradice)
- * kolektiv by měl mít „svůj prostor“ (klubovnu, základnu,...)
- * velikost kolektivu asi nelze určovat, ale jako optimální se jeví přibližně 15 až 30 dětských členů + 1 až 3 dospělé vedoucí
- * průměrná doba členství jednoho Mopíka v kolektivu alespoň 4 roky
- * oddíl by měl pořádat akce nejméně jednou týdně v místnosti + jednou za měsíc v přírodě
- * za rok by měla proběhnout alespoň jedna „veřejně přístupná akce“, která by činnost Mopíků ukázala okolí
- * letní tábor jako vyvrcholení celoroční činnosti by měl trvat alespoň 2 týdny
- * odchovanci kolektivu by neměli odcházet do „nenávratna“, nejlépe by bylo, kdyby vytvořili samostatnou skupinu s vazbou na původní kolektiv, zde si vytvářejí vlastní program, v němž rozvíjejí vztah k přírodě

2. Dospívající a dospělí

- * pro 14leté a starší bude existovat jasná představa o tom, jak se mohou dále zapojit do činnosti spolku - buď v odborných přírodovědných programech nebo u Mopíků či ve vytváření zázemí
- * každý dospělý pracovník s dětmi (vedoucí, zdravotník, hospodář,...) by měl mít odpovídající kvalifikaci
- * ve vzdělávacích kurzech budou posilovány „manažerské“ dovednosti (právo, organizace, administrativa,...)
- * bylo by dobré, kdyby vedoucí v kolektivu pracoval nejméně 5 let
- * každý vedoucí by měl předat své znalosti nejméně jednomu dalšímu adeptu na funkci vedoucího

Závěrem...

Je vcelku jedno, jak s tímto elaborátem každý naloží, možnosti jsou opravdu různé. Přesto však tajně doufáme v alespoň kusé nahlédnutí a snad i ujasnění si pár „hesel“ ve vztahu ke každému čtenáři i kolektivu. Za těch 12 let jsme s Mopíky ušli obrovský kus cesty a pomalu bychom se již měli rozhodnout, jak vlastně dál. Další rozvoj i výsledky Mopíků jsou totiž záležitostí nás všech.

Na tvorbě tohoto materiálu se svými připomínkami a poznámkami podíleli Táňa Houdková, Jaroslav Marx, Honza Svoboda a Honza Vrtiška. Velký dík však patří Janě Stibralové, Michalu Bláhovi (za kritiku + doplnění) a zejména Jolaně Novákové (za pomoc při hledání srozumitelných formulací).